

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор з наукової роботи
Національного університету
«Львівська політехніка»

Іван ДЕМІДОВ
2025 р.

Висновок

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації**

**«Інформаційно-аналітичне забезпечення державної політики демографічної
безпеки України в умовах посиленої міграції»**

здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії

**за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
(галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування)**

Ростислава Хваліботи

**міжкафедрального наукового семінару Національного університету «Львівська
політехніка»**

1. Актуальність теми. Забезпечення безпеки на державному рівні завжди супроводжується суттєвими витратами, які спрямовані на захист та формування таких умов, за яких мінімізується або навіть нівелюється негативний вплив як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Проте у світі суттєво змінили уявлення про те, наскільки небезпечними та загрозливими можуть бути зміни зовнішнього середовища. Ті фактори або загрози, які раніше чинили несуттєвий вплив на національну безпеку України, сьогодні посилюються й змінилися настільки, що ігнорувати їх неможливо. Це, зокрема, стосується і посилення міграції, яка внаслідок повномасштабного вторгнення зі сторони країни-агресора стала причиною наймасштабнішої кризи в центрі Європи. При тому, що вразливою стала кожна складова національної безпеки України, найсуттєвішого впливу зазнала саме демографічна складова, котра, попри усі випробування, що вже відбулися протягом майже 3 років активних бойових дій (на момент написання дисертаційної роботи повномасштабна війна досі триває), буде складно відновити прийнятний рівень навіть у повосенний період часу. По суті, кожний день повномасштабної війни впливає на демографічні процеси в країні, що вимагає постійних дій зі сторони держави. Це своєю чергою й спонукає до наукового пошуку напрямів удосконалення вироблення державної політики забезпечення демографічної безпеки України в умовах посиленої міграції, яка спричинена військовою агресією російської федерації починаючи з лютого 2022 року.

Державна політика характеризується рядом особливостей, які разом націлені на те, щоб у потрібний момент уможливити виконання поставлених перед державою функцій і забезпечити сталий розвиток, безпекове середовище та захист свого населення. Це не може бути досягнуто без повноцінного забезпечення національної безпеки. Відтак, національна безпека є вкрай масштабним процесом, куди входять значна складових залежно від того як трактувати. Але майже усі сходяться до думки, що одне із центральних місць й буде посідати демографічна безпека. Лише реалізація окремих захисних заходів або спеціалізованих державних програм не забезпечить демографічну безпеку. Варго усвідомлювати, що вона тісно інтегрована з усіма іншими компонентами національної безпеки. Це робить її унікальною і вкрай особливою для системи реалізації державної політики. До прикладу, міграція, яка при посиленні стає

загрозою соціальній, економічній та інформаційній безпеці, має прямий вплив на рівень демографічної безпеки. Усе це разом актуалізує пріоритетність формування методичних засад для вдосконалення вироблення державної політики забезпечення демографічної безпеки України в умовах посиленої міграції, яка відбулася в нашій країні внаслідок повномасштабного вторгнення.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дослідження проведено в межах науково-дослідної роботи Національного університету «Львівська політехніка» на тему «Діяльність громадських організацій національних меншин як чинник регіонального розвитку та консолідації українського суспільства» (номер державної реєстрації 0120U101169).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертація є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі наукові результати, викладені в роботі, отримані автором особисто. Особистий внесок здобувача полягає у розробці й обґрунтуванні наукових положень, висновків і рекомендацій щодо удосконалення вироблення державної політики забезпечення демографічної безпеки України в умовах посиленої міграції.

Дисертаційна робота є самостійно виконаним дослідженням, у якому викладено нові авторські науково-методичні підходи та практичні рекомендації щодо удосконалення вироблення державної політики забезпечення демографічної безпеки України в умовах посиленої міграції.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи є достовірними та обґрунтованими, оскільки вони підтверджуються фактичними даними, добре узгоджуються з теоретичними положеннями та перевірені в ході розробки рекомендацій. Обґрунтованість та достовірність основних наукових положень, отриманих результатів, висновків і сформованих рекомендацій підтверджується використанням автором загальнонаукових методів дослідження.

В основу методології дисертаційної роботи покладено підхід, в межах якого застосовано наступні методи: *індукції та дедукції, порівняння і систематизації* – при дослідженні сутнісних характеристик та еволюції базових понять за темою дисертаційної роботи; *аналізу та синтезу* – для окреслення тенденцій у міграційних процесах України та характеристики особливостей реалізації державної політики; *непараметричні статистичні методи* – для оцінювання впливу посилення міграційних процесів на вироблення державної політики забезпечення демографічної безпеки; *анкетування та експертного аналізу* – для формування переліку індикаторів, визначення їх вагових значень для оцінювання ефективності державної політики забезпечення демографічної безпеки в Україні та для оцінювання загроз демографічній безпеці; *функціонального моделювання IDEF0* – для моделювання процесу підвищення рівня демографічної безпеки України; *морфологічного аналізу* – для уточнення понятійно-категоріального апарату за визначеною проблематикою; *абстрактно-логічний* – для теоретичних узагальнень й формування висновків дослідження.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти України, вітчизняна і зарубіжна наукова література, статистичні дані Державної служби статистики України, результати анкетування, ресурси мережі Інтернет.

5. Ступінь основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Наукова новизна отриманих результатів полягає в обґрунтуванні та узагальненні науково-теоретичних основ та формуванні методичних й прикладних підходів до удосконалення вироблення державної політики забезпечення демографічної безпеки України в умовах посиленої міграції. В межах дисертаційної роботи отримано такі суттєві результати:

удосконалено:

- теоретико-методичний підхід до оцінювання ефективності державної політики забезпечення демографічної безпеки України, який, порівняно з відомими, враховує посилення міграції й представлений належно згрупованими індикаторами, серед яких є ті, що характеризують міграційні процеси в країні й дозволяють сформувати належну інформаційну базу для розроблення й реалізації державних програм безпекового розвитку;

- алгоритм залучення зарубіжного досвіду формування та реалізації державної політики забезпечення демографічної безпеки, який відрізняється сучасним поглядом на можливості інтегрування досвіду інших країн із урахуванням можливих перешкод для цього процесу й із відображенням потенційних позитивних результатів. Це, в цілому, допомогло представити чітке та комплексне бачення механізму інтеграції міжнародної практики в реаліях України;

- науково-практичний підхід до підвищення рівня демографічної безпеки України, який, порівняно із відомими, передбачає застосування сучасного методу функціонального моделювання на базі IDEF (IDEF0), що формує комплексне поетапне бачення того, як має виконуватися цей процес в умовах посиленої міграції;

- методичний підхід до оцінювання та протидії загрозам демографічній безпеці України в умовах посиленої міграції, який, порівняно з відомими, передбачає застосування методу парних порівнянь за перевагою варіантів, що уможливило в розрізі часу визначити, інтенсивність змін впливу загроз й на цій основі побудувати відповідний механізм реагування/протидії.

набули подальшого розвитку:

- систематизація передумов забезпечення демографічної безпеки в умовах посиленої міграції, яка, на відміну від подібних, визначає змістовне наповнення й логічно поєднує сутнісні ознаки таких понять, як «демографічні процеси», «безпека», «демографічна безпека», що своєю чергою забезпечує формування цілісного бачення щодо сутності державної політики демографічної безпеки через побудову відповідної комплексної теоретичної моделі;

- концептуальні засади вироблення державної політики забезпечення демографічної безпеки в умовах посиленої міграції, які вирізняються від інших подібних у науці й практиці тим, що обґрунтовують роль, сутність і місце суб'єктів й об'єктів вироблення державної політики в питанні забезпечення демографічної безпеки та враховуючи зміни в міграційних процесах, які призводять до появи нових викликів, ризиків, загроз та навіть відкривають нові можливості;

- технологія формування інформаційної системи забезпечення демографічної безпеки в умовах посиленої міграції, яка вирізняється що уможливлює формування відповідного інформаційного підґрунтя для уможливлення попередження, протидії,

адаптації до загроз й виявлення нових можливостей підвищення ефективності вироблення державної політики.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

6.1. Публікації у наукових фахових виданнях України

1. Хвалібота Р. І. Особливості впливу внутрішньої міграції на забезпечення демографічної безпеки: Виклики для системи державного управління. *Наукові перспективи*. 2024. Випуск № 7(49). С. 597–603.
2. Хвалібота Р. І. Забезпечення демографічної безпеки під впливом посиленої міграції в Україні: Зміни в системі державного управління. *Електронний науковий журнал «Суспільство та національні інтереси»*. 2024. № 4(4). С. 1379–387.
3. Хвалібота Р. І. Зарубіжний досвід забезпечення демографічної безпеки: нові можливості для системи державного управління в Україні. *Наукові інновації та передові технології (Серія «Управління та адміністрування»)*. 2024. № 8(36). С. 309–316.
4. Хвалібота Р. І. Використання досвіду провідних країн світу в контексті удосконалення державного управління демографічною безпекою України. *Український економічний часопис*. 2024. № 6. С. 174–177.
5. Хвалібота Р. І. Зміни в міграційних процесах й їх вплив на трансформацію системи забезпечення демографічної безпеки Переосмислення парадигми механізмів державного управління. *«Успіхи і досягнення у науці»*. 2024. № 6(6). С. 650–657.
6. Хвалібота Р. І. Забезпечення демографічної безпеки через розвиток сільських територій: нові можливості й виклики для системи державного управління. *Інклюзивна економіка*. 2024. № 3 (05).
7. Хвалібота Р. І. Загрози демографічній безпеці України в умовах повномасштабного вторгнення: переосмислення механізмів державного управління. *Розвиток міста*. 2024. № 3 (03)
8. Хвалібота Р. І. Вплив міграційних процесів на державне управління в країні: Виклики й ризики в контексті забезпечення демографічної безпеки. *Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Державне управління»)*. 2024. № 11(29). С. 412–420.

6.2. Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Хвалібота Р. І. Характеристика сутності державного управління демографічною безпекою. VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Інтеграція освіти, наука і бізнес у сучасному середовищі: Літні дебати» (м. Дніпро, 1–2 серпня 2024 р.), Україна. 2024. С. 298–299.
2. Хвалібота Р. І. Посилення міграційних процесів як новий виклик для системи державного управління демографічною безпекою. Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток науки та освіти в умовах глобалізації» (м. Чернігів, 2 серпня 2024 р.), Україна. 2024. С. 99–101.
3. Хвалібота Р. І. Міграція як фактор змін в системі забезпечення демографічної безпеки держави. Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми та перспективи економіки та менеджменту» (м. Черкаси, 15 серпня 2024 р.), Україна. 2024. С. 23–24.
4. Хвалібота Р. І. Характеристика основних завдань державного управління демографічною безпекою. Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні

виклики та актуальні проблеми науки, освіти і технологій» (м. Полтава, 29 серпня 2024 р.), Україна, 2024. С. 34–35.

5. Хвалібота Р. І. Потрясіння в системі державного управління демографічною безпекою внаслідок посилення міграційних процесів: виклики й загрози. *Міжнародна науково-практична конференція «Сучасний стан та перспективи розвитку економіки, обліку, фінансів та права»* (м. Кременчук, 5 вересня 2024 р.), Україна. С. 56–58.

6. Хвалібота Р. І. Вплив механізмів державного управління на недопущення негативних демографічних змін: безпековий аспект. *Всеукраїнській науково-практичній конференції «Українська національна ідея в сучасному міждисциплінарному дискурсі»*. XXXVII Харківські політологічні читання (м. Харків, 27 вересня 2024 р.), Україна. 2024. С. 69–71.

7. Хвалібота Р. І. Забезпечення освітнього процесу в умовах посиленої внутрішньої міграції: виклики для системи державного управління демографічною безпекою. *III Міжнародна науково-практична конференція «Професійний розвиток педагога в умовах інтеграції до європейського освітнього простору: міжнародна академічна та професійна / професійно-педагогічна мобільність»* (м. Львів, 27 вересня 2024 р.), Україна. 2024. С. 279–281.

8. Хвалібота Р. І. Інформаційне забезпечення демографічної безпеки: трансформація системи державного управління. *Міжнародна науково-практична конференція «Глобальні тенденції в економіці, фінансах та управлінні»* (м. Одеса, 10 жовтня 2024 р.), Україна. 2024. С. 76–78.

9. Хвалібота Р. І. Державне управління демографічною безпекою: міграційні виклики внаслідок негативного впливу дестабілізуючих факторів. *IV Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні аспекти реформування системи публічного управління в умовах воєнного часу»* (м. Переяслав, 25 жовтня 2024 року), Україна. С. 159–160.

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

Ключові результати дисертаційної роботи доповідалися та активно обговорювалися на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях: VI Міжнародна науково-сучасному середовищі: Літні дебати» (м. Дніпро, 1–2 серпня 2024 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток науки та освіти в умовах глобалізації» (м. Чернігів, 2 серпня 2024 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми та перспективи економіки та менеджменту» (м. Черкаси, 15 серпня 2024 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні виклики та актуальні проблеми науки, освіти і технологій» (м. Полтава, 29 серпня 2024 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Сучасний стан та перспективи розвитку економіки, обліку, фінансів та права» (м. Кременчук, 5 вересня 2024 р.); Всеукраїнська науково-практична конференція «Українська національна ідея в сучасному міждисциплінарному дискурсі»; XXXVII Харківські політологічні читання, (м. Харків, 27 вересня 2024 р.); III Міжнародна науково-практична конференція «Професійний розвиток педагога в умовах інтеграції до європейського освітнього простору: міжнародна академічна та професійна / професійно-педагогічна мобільність» (м. Львів, 27 вересня 2024 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Глобальні тенденції в економіці, фінансах та управлінні» (м. Одеса, 10 жовтня 2024 р.), IV Міжнародна науково-практична конференція (м. Переяслав, 25 жовтня 2024 р.).

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей і розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Основні положення і результати дисертації використовуються в освітньому процесі на кафедрі публічного управління, адміністрування та економіки ЗВО «Університет трансформації майбутнього» (Довідка № 37/24 від 16 грудня 2024 року).

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі народного господарства, де вони можуть бути застосовані

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що окремі положення, висновки, результати дисертаційного дослідження можуть бути спрямовані на підвищення рівня залученості громадян до процесів місцевого самоврядування.

Низка сформованих теоретико-методичних положень, які представлені в дисертаційній роботі, висновки й пропозиції використано у практичній діяльності діючих установ, організацій та інших структур, а саме: у діяльності відділу державної реєстрації актів цивільного стану у місті Львові при Західному міжрегіональному управлінні міністерства юстиції України (Довідка № 154/3320-110 від 12.12.2024) та в діяльності Волонтерської громадської організації «Птаха України».

Теоретичні положення та розробки в межах дослідження, зокрема ті, що характеризують наукову новизну та практичне значення результатів, отримані автором особисто.

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертаційна робота Хваліботи Ростислава Ігоровича на тему «Інформаційно-аналітичне забезпечення державної політики демографічної безпеки України в умовах посиленої міграції» складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Дисертаційна робота за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України.

У ході обговорення дисертації до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

11. 3 урахуванням зазначеного, на міжкафедральному науковому семінарі Національного університету «Львівська політехніка» ухвалили:

11.1. Дисертація Хваліботи Ростислава Ігоровича на тему «Інформаційно-аналітичне забезпечення державної політики демографічної безпеки України в умовах посиленої міграції» є завершеною науковою працею, в якій розв'язано конкретне наукове завдання та викладено нові авторські науково-методичні підходи та практичні рекомендації щодо удосконалення вироблення державної політики забезпечення демографічної безпеки України в умовах посиленої міграції, що має важливе значення для галузі знань 28 *Публічне управління та адміністрування*.

11.2. Основні наукові положення, методичні розробки, висновки та практичні рекомендації, викладені у дисертаційній роботі, логічні, послідовні, аргументовані, достовірні, достатньо обґрунтовані. Дисертація характеризується єдністю змісту.

11.3. У 17-ти наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, серед яких: 8 статей у наукових фахових виданнях України категорії «Б»; 9 публікацій у збірниках за матеріалами конференцій, що засвідчують апробацію

матеріалів дисертації..

11.4. Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, зі змінами).

11.5. Дисертація є результатом самостійних досліджень, не містить елементів фальсифікації, компіляції, плагіату та запозичень, що констатує відсутність порушення академічної доброчесності. Використання текстів інших авторів мають належні посилання на відповідні джерела.

11.6. З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Хваліботи Ростислава Ігоровича дисертація «Інформаційно-аналітичне забезпечення державної політики демографічної безпеки України в умовах посиленої міграції» рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

За затвердження висновку проголосували:

за	-	22 (двадцять два)
проти	-	немає
утримались	-	немає

Головуючий на
міжкафедральному науковому
семінарі,
д.е.н., професор,
професор регіонального та
місцевого розвитку

Євген МАТВІЙШИН

Рецензенти:

д.н.держ.упр., професор,
професор кафедри педагогіки та
інноваційної освіти

Мирослав КРИШТАНОВИЧ

к.н.держ.упр., доцент, доцент
кафедри публічного врядування

Галина ДЗЯНА

Відповідальний
в ІАДУ за атестацію PhD,
доктор філософії, доцент,
доцент кафедри адміністративного
та фінансового менеджменту

Юрій ДЗЮРАХ

"15" квітня 2025 р.